



EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

Juhis riikide ametiasutustele Euroopa Keskpannaga konsulteerimise kohta seoses õigusaktide eelnõudega

Aprill 2025



Sisukord

| | |
|--|-----------|
| Eessõna | 2 |
| 1 EKP nõuandva funktsiooni taust seoses õigusaktide eelnõudega | 3 |
| 2 Otsuse 98/415/EÜ eesmärgid | 6 |
| 3 EKPga konsulteerimise kohustuse ulatus | 8 |
| 3.1 Konsulteerivad ametiasutused | 8 |
| 3.2 Konsultatsioonimenetlusega hõlmatud õigusaktide eelnõud | 9 |
| 3.3 EKP pädevusvaldkonnad | 11 |
| 3.4 Rakendusaktid | 16 |
| 4 EKP keeldumine arvamuse vastu võtmisest konsulteerimistaotluse suhtes | 19 |
| 4.1 Kirjad arvamuse vastuvõtmata jätmise kohta | 19 |
| 4.2 Mitteametliku taotluse esitamise võimalus | 19 |
| 5 Konsultatsioonimenetlus | 21 |
| 5.1 Kohane aeg EKPga konsulteerimiseks | 21 |
| 5.2 Taotlus arvamuse saamiseks | 22 |
| 5.3 Tähtajad | 23 |
| 5.4 Vastuvõtuteatis | 25 |
| 5.5 EKP arvamuse koostamine ja vastuvõtmine | 25 |
| 5.6 Keelenõuded | 26 |
| 5.7 Arvamuse edastamine ja edasine arutelu | 26 |
| 5.8 Avaldamine | 26 |
| 6 EKPga konsulteerimise kohustuse täitmine | 29 |
| 7 EKPga konsulteerimise kohustuse täitmata jätmise õiguslikud tagajärjed | 30 |
| Lisa 32 | |
| Nõukogu otsus 98/415/EÜ, 29. juuni 1998, riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpangaga seoses õigusaktide eelnõudega | 32 |

Eessõna

Paljude aastate jooksul on *juhis riikide ametiasutustele Euroopa Keskpangaga konsulteerimise kohta seoses õigusaktide eelnõudega* olnud kasulik abivahend riikide ametiasutustele ja üldsusele. Euroopa Liidu toimimise lepingu kohaselt peavad liikmesriigid taotlema Euroopa Keskpanga (EKP) nõuannet seoses tema pädevusse kuuluvate õigusaktide eelnõudega. Käesolev dokument sisaldab täpseid juhiseid riikide ametiasutustele EKP pädevusse kuuluvates küsimustes õigusaktide eelnõude EKPga konsulteerimise menetluse kohta. Juhist, mis esmakordselt avaldati 2005. aastal ja mida ajakohastati 2015. aastal, tuleb taas ajakohastada, et võtta arvesse tähelepanekuid, mida EKP on teinud asjaomaste konsultatsioonide käigus ning kogemusi, mida on kogutud kümne aasta jooksul alates ühtse järelevalvemehhanismi loomisest 2014. aastal. Nagu kõik teisedki EKP väljaanded, väljendab käesolev juhis selgelt avatuse ja läbipaistvuse põhimõtete järgimist EKP poolt ning aitab kaasa EKP eesmärkide ja tegevuse laiemale tutvustamisele.

Seetõttu on EKP käesolevat juhist ajakohastanud, et teavitada riikide ametiasutusi ja abistada neid EKPga konsulteerimise kohustuse täitmisel, lähtudes EKP viimase aja tavadest. Selleks selgitatakse juhises EKPga konsulteerimise kohustuse eesmärki, ulatust ja järgitavat menetlust. Käesolev juhis ei saa siiski pakkuda absoluutselt kindlaid lahendusi kõikvõimalikele stsenaariumidele. Seetõttu peab EKPga konsulteerimise vajadust paratamatult hindama igal üksikjuhul eraldi, tuginedes käesolevas dokumendis toodud juhistele.

Olen arvamusel, et ajakohastatud juhis aitab ka edaspidi kõikidel asjaomastel pooltel paremini mõista oma õigusi ja kohustusi ning EKP nõuandvat rolli. Selles suhtes on juhise eesmärk innustada riikide ametiasutusi rohkem kasutama konsultatsioonimenetlust EKP pädevusse kuuluvates küsimustes ning aidata seeläbi kaasa liikmesriikide asjaomaste õigusaktide ühtlustamisele.

Lõpetuseks soovin rõhutada tiheda koostöö jätkuvat tähtsust õigusakte koostavate riikide ametiasutuste ja Euroopa Keskpankade Süsteemi/eurosüsteemi vahel. Olen kindel, et käesolev väljaanne on selles tihedas koostöös jätkuvalt toeks, mis on kõikide osapoolte huvides.

Frankfurt Maini ääres, aprill 2025

Frank Elderson
EKP juhatuse liige

1 EKP nõuandva funktsiooni taust seoses õigusaktide eelnõudega

Euroopa Liidu toimimise leping (edaspidi „alusleping“) paneb EKP-le nõuandva funktsiooni tema pädevusvaldkonda kuuluvate liidu õigusaktide eelnõude ja liikmesriikide õigusaktide eelnõude puhul. EKP nõuandva funktsiooni peamine õiguslik alus on sätestatud aluslepingu artikli 127 lõikes 4 ja artikli 282 lõikes 5 ning üle korratud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpannga põhikirja („EKPSi põhikiri“) artiklis 4.

Riikide ametiasutuste EKPga konsulteerimise raamistik on sätestatud nõukogu otsuses 98/415/EÜ¹ („otsus 98/415/EÜ“), mis jõustus 1. jaanuaril 1999 ning mida kohaldatakse kõikide liikmesriikide suhtes. Kuni 2004. aastani vastas EKP riikide ametiasutuste konsulteerimistele keskmiselt 30 arvamusega aastas. Liikmesriikide arv suurenes 2004., 2007. ja 2013. aastal ning liikmesriikide õigusaktide eelnõude kohta esitatud EKP arvamuste arv kõikus aastatel 2004 kuni 2007, kuid üldjoontes näitab vastuvõetud arvamuste arv kasvutrendi: 30 arvamust 2004. aastal, 48 arvamust 2005. aastal, 52 arvamust 2006. aastal ja 35 arvamust 2007. aastal. Finantsturgude häirete tõttu 2008. aastal suurenes õigusaktide eelnõusid käsitlevate EKP arvamuste arv oluliselt aastatel 2008 kuni 2014, ning 2012. aastal esitati rekordilised 95 arvamust.

Alates 2015. aastast on liikmesriikide õigusaktide eelnõude kohta esitatud arvamuste arv jõudnud tagasi oma finantskriisieelsele tasemele: 52 arvamusest 2015. aastal 35 arvamuseni 2023. aastal ja 38 arvamuseni 2024. aastal. Samuti langetas EKP 2015. aastal olulise strateegilise otsuse, mis mõjutab õigusaktide eelnõude kohta esitatavate arvamuste arvu: EKP otsustas, et arvamust ei peaks vastu võtma riikide õigusaktide eelnõudega seotud konsultatsioonide osas, kui EKP on seisukohal, et õigusaktide eelnõud puudutavad EKP pädevusvaldkondi ainult vähesel määral. Asjaomase otsuse tulemusel jaguneb kordade arv, mil EKP keeldus riikide konsultatsioonide osas arvamust esitamast, aastatel 2016 kuni 2024 järgmiselt: 2016 (25), 2017 (20), 2018 (4), 2019 (12), 2020 (12), 2021 (24), 2022 (15), 2023 (21), 2024 (19). Oluline on siiski rõhutada, et otsuse 98/415/EÜ kohane kohustus konsulteerida EKPga jääb kehtima ja seda ei muudeta, isegi kui õigusaktide eelnõud puudutavad EKP pädevusvaldkondi ainult vähesel määral. EKPga konsulteerimine on kaheetapiline protsess. Esimene etapp kujutab endast esialgset kohustust konsulteerida EKPga, kui liidu õigusaktide eelnõud või liikmesriikide õigusaktide eelnõud puudutavad EKP pädevusvaldkondi (isegi vähesel määral). Teine etapp on EKP hinnang, mille tulemusel võidakse vastu võtta arvamuse või koostada kiri arvamuse vastuvõtmata jätmise kohta, kui õigusaktide eelnõud puudutavad EKP pädevusvaldkondi vaid vähesel määral ning neid oluliselt mõjutamata, sealhulgas

¹ Nõukogu otsus 98/415/EÜ, 29. juuni 1998, riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpankaga seoses õigusaktide eelnõudega (EÜT L 189, 3.7.1998, lk 42). Nõukogu otsuse 98/415/EÜ tekst on toodud käesoleva juhise lisas.

juhul, kui nende ainus eesmärk on liidu õigusaktide ülevõtmine, nagu on kirjeldatud käesoleva juhise punktis 5.1.

Aluslepingu artikli 127 lõige 4:

„4. Euroopa Keskpangaga tuleb konsulteerida:

- iga tema pädevusse kuuluva liidu õigusakti eelnõu puhul;
- - riikide ametiasutustel iga Euroopa Keskpanga pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul, kuid nendes piirides ja tingimustel, mis nõukogu vastavalt artikli 129 lõikes 4 sätestatud menetlusele kindlaks määrab.

Euroopa Keskpang võib tema pädevusse kuuluvates küsimustes esitada arvamusi vastavatele liidu institutsioonidele, organitele või asutustele ning riikide ametiasutustele.“

Aluslepingu artikli 282 lõige 5:

„5. Euroopa Keskpangaga konsulteeritakse tema pädevusvaldkondades kõigi ettepanekute üle, mis on tehtud liidu õigusaktide ja riigi tasandi õigusaktide vastuvõtmiseks, ning Euroopa Keskpang võib nende kohta arvamusi esitada.“

EKPSi põhikirja artikkel 4:

„Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikega 4:

a) EKPga tuleb konsulteerida:

- iga tema pädevusse kuuluva liidu õigusakti eelnõu puhul;
- riikide ametiasutustel iga EKP pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul, kuid nendes piirides ja tingimustel, mis nõukogu vastavalt artiklis 41 sätestatud menetlusele kindlaks määrab;

b) EKP võib tema pädevusse kuuluvates küsimustes esitada arvamusi liidu institutsioonidele ja asutustele ning riikide ametiasutustele.“

EKPSi põhikirja artikkel 25.1:

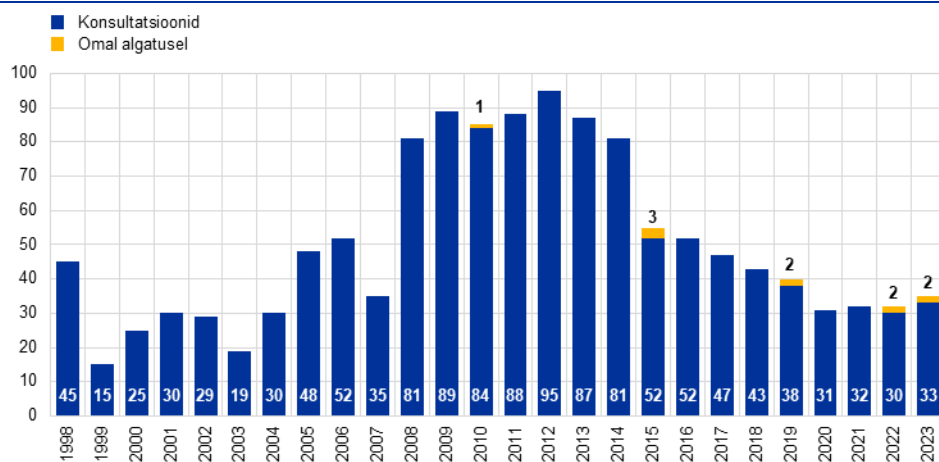
EKP võib nõustada ja konsulteerida nõukogu, komisjoni ning liikmesriikide pädevaid ametiasutusi küsimustes, mis on seotud krediidasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelvalvet ja rahandussüsteemi stabiilsust käsitleva liidu õigusaktide ulatuse ja rakendamisega.“

Otsus 98/415/EÜ on koostatud üldisena ja selle tulemuslikkuse tagamiseks peavad riikide ametiasutused põhjalikult mõistma järgmist: a) selle eesmärgid; b) EKPga konsulteerimise ulatus; c) kohaldatav menetlus; ja d) EKPga konsulteerimata jätmise tagajärg kõnealuse riigi õigusakti õigusjõule. Võttes arvesse otsuse 98/415/EÜ kohaldamisel saadud kogemusi alates 1999. aastast, on käesoleva juhise eesmärk teavitada riikide ametiasutusi, kes osalevad õigussätete ettevalmistamisel, nendest neljast aspektist, et neil oleks täielik selgus oma õiguste ja kohustuste osas.

Käesolev juhis annab ka mitmeid soovitusi, et tagada tõhus konsulteerimismenetlus. Käesolev juhis ei saa pakkuda absoluutselt kindlaid lahendusi kõikvõimalikele stsenaariumidele. Seetõttu on äärmiselt oluline hinnata EKPga konsulteerimise vajadust igal üksikjuhul eraldi, tuginedes käesolevas dokumendis toodud juhistele. Juhtumipõhise hinnangu andmiseks soovib EKP ametiasutustel läbi vaadata hiljuti vastu võetud arvamuste ja arvamuse vastuvõtmata jätmise kirjade loetelu (vt punkt 6.8.1) EUR-Lexis.

Joonis 1

EKP arvamuste arv seoses riikide ametiasutuste konsultatsioonidega, sh omal algatusel esitatu arvamused (eraldi värviga välja toodud).



Allikas: EKP, EUR-Lexi andmed.

2 Otsuse 98/415/EÜ eesmärgid

Euroopa Liidu Kohus („kohus“) on oma *OLAF* otsuses² selgitanud aluslepingu artikli 127 lõike 4 eesmärke seoses EKPga konsulteerimise kohustusega iga tema pädevusse kuuluva liidu õigusakti eelnõu puhul. Kohtu seisukoht on, et kohustus peab „sisuliselt tagama, et sellist akti ei võetaks vastu enne, kui akti vastuvõtja on ära kuulunud selle asutuse arvamuse, kes tänu liidu raames teostatavatele erivolitustele asjaomasel valdkonnas ja tema käsutuses olevate asjatundjate kõrgele tasemele on eriti pädev andma oma panust kavandatava akti vastuvõtmise menetluses“.

Kuigi *OLAF* otsus käsitleb liidu institutsioonide kohustust konsulteerida EKPga liidu õigusaktide eelnõude puhul, aitab see selgitada ka liikmesriikide kohustust konsulteerida seoses riigi õigusaktide eelnõudega. *OLAF* otsusest saab tuletada, et otsuse 98/415/EÜ peamiseks eesmärgiks on võimaldada EKP-l anda riikide seadusandjatele kohase aja jooksul võimalus saada ekspertabi seoses EKP pädevusse kuuluvate õigusaktide eelnõudega. Nõuannete eesmärgiks on tagada, et riigi õigusraamistik: a) aitaks kaasa EKP ja/või eurosüsteemi/Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) eesmärkide saavutamisele, b) oleks kooskõlas eurosüsteemi/EKPSi ja/või EKP õigusraamistikuga, ning c) oleks kooskõlas eurosüsteemi/EKPSi ja/või EKP poliitikaga.

Otsuse 98/415/EÜ kohaselt on EKPga konsulteerimise kohustuse eesmärk toimida preventiivse süsteemina ja ennetada võimalikke probleeme seoses vastuoluliste riigi õigusaktidega. Seega peab konsulteerimine toimuma ajal, mil õigusakt on veel eelnõu staadiumis, eelkõige ajal, mil kõnealuse õigusakti ettevalmistamisse ja vastuvõtmisesse kaasatud riigi ametiasutustel on võimalik EKP arvamust arvesse võtta.

Praktikas on EKPga konsulteerimise kohustus võimaldanud liikmesriikidel tagada, et riigi õigusaktid, kaasa arvatud riikide keskpankade (RKPd) põhikirjad, on vastavuses aluslepingu ja EKPSi põhikirjaga ning kooskõlas aluslepingu artikli 131 ja EKPSi põhikirja artikli 14.1 sätetega.

Otsuses 98/415/EÜ toodud konsultatsioonimenetlusel on veel mitmeid täiendavaid eeliseid: see on väärtuslik vahend teabe ja eriteadmiste vahetamiseks; konsultatsioonid on oluliseks vahendiks EKP teavitamisel muutustest EKP pädevust puudutavas liikmesriikide seadusandluses. Teadmised, mida EKP kogub talle konsulteerimiseks saadetud õigusaktide eelnõusid läbi vaadates, on oluline abivahend EKP enda seisukoha kujundamisel, näiteks liidu või rahvusvahelistel foorumitel, kus sarnaseid teemasid arutatakse. Lisaks, võttes arvesse riigi õigusaktide eripärasid, aitavad EKP arvamused kaasa liikmesriikide EKP pädevusse

² Kohtuasi C-11/00, *Euroopa Ühenduste Komisjon vs Euroopa Keskpank* ECLI:EU:C:2003:395, eelkõige punktid 110 ja 111. Selle kohtuasja puhul toetas kohus komisjoni hagi ja tühistas Euroopa Keskpanka nõukogu 7. oktoobri 1999. aasta otsuse EKP/1999/5 peetuse tõkestamise kohta (EÜT L 291, 13.11.1999, lk 36). Otsus on tähelepanuväärne, kuna EKP taotlusel selgitab kohus esimest korda EKP nõuandvat funktsiooni ja aluslepingu artikli 127 lõike 4 eesmärke.

kuuluvate õigusaktide ühtlustamisele ning tõsta riigi õigusaktide kvaliteeti, kuna EKP arvamused põhinevad EKP ekspertteadmistel, mida ta on kogunud oma ülesannete täitmise käigus³. EKP arvamused võivad olla ka allikaks, mida kohus võib arvesse võtta menetlustes, mis käsitlevad vaidlusaluste õigusaktide vastavust aluslepinguga ning mida riikide kohtud võivad arvesse võtta menetlustes, mis käsitlevad vaidlusaluste riigi õigusaktide tõlgendamist või kehtivust.

Sarnaselt teiste liidu institutsioonide arvamustega, ei ole ka EKP arvamused siduvad, nagu on sätestatud aluslepingu artikli 288 viiendas lõikes. Teisisõnu ei ole riigi seadusandjad kohustatud EKP arvamust järgima. Siiski on otsusega 98/415/EÜ kehtestatud süsteem loodud selleks, et tagada riigi õigusaktide vastuvõtmine alles pärast EKP arvamuse kohast kaalumist. See süsteem on osutunud tulemuslikuks ja riikide seadusandjad on üldiselt pigem nõustunud õigusaktide eelnõusid muutma või isegi tagasi võtma ja jätma EKP seisukohaga vastuolus olevad õigusaktid vastu võtmata.

Lõpetuseks, konsulteerimiskohustus aitab kaasa EKP suhetele avalikkusega ja turgudega. EKP üldpõhimõtteks on toetada läbipaistvust ning selleks avaldab EKP riigi ametiasutuse poolt esitatud konsulteerimistaotlusele vastuseks esitatud arvamuse üldjuhul EUR-Lexis kohe pärast arvamuse vastuvõtmist ja selle saatmist konsulteerivale ametiasutusele.

³ Vaata kohtujuristi arvamus kohtuasjas C-11/00, punkt 140, mida kasutati kohtuotsuse punktis 110.

3 EKPga konsulteerimise kohustuse ulatus

3.1 Konsulteerivad ametiasutused

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõiked 1 ja 2

„1. Vastavalt aluslepingule konsulteerivad riikide ametiasutused EKPga iga selle pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul (...).

2. Lisaks konsulteerivad mitteosalevate liikmesriikide ametiasutused EKPga rahapoliitika instrumente käsitlevate õigusaktide eelnõude puhul.“

3.1.1 Konsulteerivate ametiasutuste hõlmatus

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõige 1 sätestab selgelt, et EKPga konsulteerimise kohustus tema pädevusse kuuluvate riigi õigusaktide eelnõude puhul on „riikide ametiasutustel“ kohustuslik. Kuna otsust 98/415/EÜ kohaldatakse kõikide liikmesriikide suhtes, siis on sellisteks ametiasutusteks mitte ainult eurot rahaühikuna kasutavate liikmesriikide ametiasutused („euroala liikmeriigid“), vaid ka eurot rahaühikuna mittekasutavate liikmesriikide ametiasutused („euroalavälised liikmesriigid“).

Otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõige 1 selgitab, et liikmesriikide ametiasutused on „õigusakte ettevalmistavad“ liikmesriikide ametiasutused. Lisaks sellele tuleneb otsuse 98/415/EÜ artiklist 4, et konsulteeriv ametiasutus võib erineda mitte ainult „õigusakti vastuvõtvas“ asutusest, vaid ka „õigusakti eelnõu algatanud“ asutusest.

Praktikas on EKPga konsulteerinud väga erinevad ametiasutused. Õigusaktide puhul, mida menetletakse liikmesriigi parlamendis, on EKPga üldjuhul konsulteerinud EKP pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu menetlemise eest vastutav minister. Kui õigusakti algatab riigi parlamendi (mitte valitsuse) liige, on parlamendil EKPga konsulteerimise kohustus, nagu täpsustatud käesoleva juhise punktis 3.1.2. Konsulteerimine võib toimuda ka RKP kaudu, kes tegutseb konsulteeriva ametiasutuse nimel. Samuti konsulteerivad RKPd ja riiklikud pädevad asutused EKPga asutusena, kes tegutseb oma seadusandlikus pädevuses, vahel ka seadusandliku algatuse õigusega.

Kui õigusaktid võetakse vastu muus menetluses, konsulteerib EKPga üldjuhul asutus, kes vastutab asjaomase akti vastuvõtmise eest, näiteks riigi valitsuse liige.

Lõpetuseks, EKPga on konsulteerinud ka riigiasutused, kes olid seadusandluses *de jure* või *de facto* osalised, näiteks RKP, järelevalveasutused, konkurentsiametid, rahapesu eest vastutavad asutused ja eriasutused, näiteks euro kasutusele võtmise nõukogud. Sellistel juhtudel on EKP võtnud seisukoha, et konsulteerimine on

õigustatud, kui on ilmne, et asjaomased ametiasutused tegutsevad õigusakti algatanud või vastuvõtva ametiasutuse nimel.

3.1.2 Riikide parlamentide roll

Otsuse 98/415/EÜ mõistes on riigi parlament „õigusakte ettevalmistav“ ametiasutus juhtudel, mil arutelu hõlmab EKP pädevusse kuuluvaid õigusakte, mille on algatanud üks või mitu parlamendi liiget.⁴ Riikide parlamentid peavad otsustama oma kodukorra alusel, kuidas täita kohustust esitada eelneva EKP arvamuse saamiseks EKP pädevusse kuuluvate õigusaktide eelnõusid, mille suhtes on ettepaneku teinud üks või mitu parlamendi liiget, tagades nii asjaomaste konsultatsioonide jõudmise EKPsse pärast nende lisamist riigi parlamendi õigusloomekavasse kui ka EKP-le piisavalt aega arvamuse vastuvõtmiseks. Arvestades, et aluslepingu artikli 127 lõike 4, EKPSi põhikirja artikli 4 ja otsuse 98/415/EÜ tähenduses on „riigi ametiasutus“ riigi parlament, mitte selle liikmed, ei esita EKP arvamusi vastuseks ühe või mitme riigi parlamendi liikme konsulteerimisele, kui on ilmne, et riigi parlament ei ole seda konsultatsiooni oma töökorra kohaselt heaks kiitnud.

EKPga võib konsulteerida ka riigi parlament omal algatusel seoses õigusaktide eelnõudega, mille ettepaneku on teinud riigi parlamendi liige kooskõlas riigi seadustega.

3.2 Konsultatsioonimenetlusega hõlmatud õigusaktide eelnõud

Otsuse 98/415/EÜ artikli 1 lõige 1:

„1. Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

õigusakti eelnõu – sätted, mis niipea kui nad on muutunud õiguslikult siduvaks ja liikmesriigi territooriumil üldrakendatavaks, sätestavad reegleid piiramatuks arvuks juhtumiteks ning on adresseeritud piiramatule arvule füüsilistele või juriidilistele isikutele.“

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 kohaselt peavad riikide ametiasutused konsulteerima EKPga iga tema pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul. Otsuse 98/415/EÜ artikli 1 lõige 1 määratleb „õigusakti eelnõu“ mõiste. Määratlus osutab sätetele, mis pärast õiguslikult siduvaks ja liikmesriigis (või selle geograafilisel territooriumil) üldrakendatavaks muutmist sätestavad reegleid piiramatuks arvuks juhtumiteks ning on adresseeritud piiramatule arvule füüsilistele või juriidilistele

⁴ See kehtib ka juhul, kui parlamendi liikmed teevad muudatusettepanekuid valitsuse poolt esitatud õigusaktide eelnõudes, mille tulemusel võib õigusakti eelnõu sattuda EKP pädevusvaldkonda.

isikutele. See hõlmab valitsuse poolt ettevalmistatud õigusaktide eelnõusid, mis vastuvõtmisel jõustuvad õigussätetena, olenemata nende sätete kehtivusajast.

Mõiste ei hõlma siiski õigusaktide eelnõusid, mille ainsaks eesmärgiks on liidu direktiivide ülevõtmine liikmesriigi õigusesse, nagu on sätestatud otsuse 98/415/EÜ artikli 1 lõikes 2. EKP on seisukohal, et seda välistust ei tuleks kohaldada ülevõtmise suhtes, mille puhul riigi seadusandja kasutab kaalutusõigust ning mõjutab oluliselt EKP pädevusvaldkondi, eelkõige EKP/eurosüsteemi rolli ja ülesandeid, andes RKP-le uue ülesande või muutes oluliselt RKP olemasolevat ülesannet.⁵

EKPSi põhikirja artikli 25.1 kohaselt võib EKP nõustada ja konsulteerida liikmesriikide pädevaid ametiasutusi küsimustes, mis on seotud krediidiasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ja rahandussüsteemi stabiilsust käsitlevate liidu õigusaktide rakendamisega.

EKP pöörab asjakohast tähelepanu sellele, kas õigusaktide eelnõud, mille osas EKPga konsulteeritakse, on tõepoolest õigusaktide eelnõud, mis on määratletud otsuse 98/415/EÜ artikli 1 lõikes 1, ning ei esita üldjuhul arvamust, kui see nii ei ole.

3.2.1 Õiguslikult siduvad sätted

EKPga konsulteerimise kohustus ei ole piiratud sätete eelnõudega, mille peab vastu võtma parlament. Otsus 98/415/EÜ hõlmab kõiki õiguslikult siduvate sätete liike, k.a dekreetseadused ja teisesed õigusaktid.

Dekreetsaadused

Käesoleva juhise mõistes on „dekreetseadused“ valitsuse poolt kiireloomuliselt või erakorraliselt vastu võetud ja jõustatud sätted. Dekreetseadusi peab ratifitseerima ja/või muutma parlament ning see võib toimuda kas vahetult pärast vastu võtmist või mitu kuud hiljem. Dekreetseaduste eelnõud on seega ka õigusaktide eelnõud, mille osas tuleb EKPga konsulteerida enne nende vastuvõtmist valitsuse poolt, olenemata kiireloomulisusest või erakorralisusest⁶.

Teisesed õigusaktid

EKPga ei ole vaja konsulteerida kõikide teiseste õigusaktide puhul, sealhulgas RKP või järelevalveasutuse üldkohaldatavad õigusaktid, millega rakendatakse EKP pädevuses olevaid esmaseid õigusakte. Otsuse 98/415/EÜ eesmärkidest tuleneb, et EKP-lt peaks arvamust taotlema ainult selliste teiseste õigusaktide eelnõude puhul,

⁵ Vt käesoleva juhise punkt 3.4.

⁶ Tuleb märkida, et dekreetseadustega kaasneva kiireloomulisuse või erakorralisuse tõttu võib konsulteeriv ametiasutus kehtestada EKP arvamuse andmiseks tähtaja (tavatingimustes vähemalt üks kuu) kooskõlas otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõikega 2 (vt käesoleva juhise punkt 6.3). Siiski peab konsulteeriv ametiasutus kiireloomulisust põhjendama.

mille valdkond on tihedalt seotud EKP ülesannetega ja kui nende mõju EKP pädevusse kuuluvates valdkondades on erinev esmase õiguse mõjust.

3.2.2 Õigusakti eelnõu muutmine

Kohustus konsulteerida EKPga tema arvamuse saamiseks juba esitatud õigusaktide eelnõudesse tehtavate muudatuste suhtes kehtib ainult õigusakti eelnõu sisu mõjutavate oluliste muudatuste tegemise korral. Neid kahte varianti tuleks eristada. Esimese variandi puhul tehakse oluliste muudatuste siseseviimise ettepanek menetlusjärgus, mil EKP ei ole veel oma arvamust vastu võtnud. Sellisel juhul eeldab EKP, et konsulteeriv ametiasutus esitab muudetud õigusakti eelnõu talle võimalikult kiiresti, et arvamuse aluseks saaks võtta eelnõu kõige viimase redaktsiooni. Teise variandi puhul tehakse ettepanek eelnõu uute oluliste muudatuste osas pärast seda, kui EKP on oma arvamuse vastu võtnud. Sellisel juhul tuleks EKPga - analoogia põhjal kohtupraktikaga, mis käsitleb muudetud õigusaktide eelnõude osas liidu institutsioonidega uuesti konsulteerimise kohustust⁷ - vastavate muudatuste osas uuesti konsulteerida ainult erandjuhtudel, kui õigusakti eelnõusse on tehtud olulisi mittetehnilisi muudatusi võrreldes versiooniga, mille suhtes EKPga on eelnevalt konsulteeritud. Samas ei ole vaja täiendavalt konsulteerida, kui õigusakti tehtavate muudatuste sisuks on kohandada õigusakt EKP arvamuses toodud seisukohtadega. Igal juhul hindab EKP tagasisidet oma arvamuse osas ning täpsemat teavet vastavate muudatuste tegemise kohta.

3.3 EKP pädevusvaldkonnad

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõige 1 sätestab nõude, mille kohaselt „vastavalt asutamislepingule konsulteerivad riikide ametiasutused EKPga iga selle pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul“. See kohustus hõlmab selgelt õigusaktide eelnõusid, mis mõjutavad aluslepingu artikli 127 lõikes 2 (s.o liidu rahapoliitika määramine ja rakendamine, välisvaluutatehingute sooritamine, liikmesriikide ametlike välisvaluutareservide hoidmine ja haldamine ning maksesüsteemide tõrgeteta toimimise edendamine) ja aluslepingu artikli 128 lõikes 1 (euro pangatähtede emiteerimine) sätestatud ülesannete täitmist. See hõlmab ka õigusaktide eelnõusid, mis mõjutavad muude EKPSile aluslepinguga pandud ülesannete täitmist, eelkõige 1) EKP-le aluslepingu artikli 127 lõike 6 kohaselt antud eriülesandeid, mis käsitlevad krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvega seotud poliitikat ja 2) vajaliku statistilise teabe kogumine EKP poolt liikmesriikide keskpangade abiga, et täita EKPSi ülesandeid ja asjakohastel juhtudel aidata ühtlustada statistika kogumist, koostamist ja levitamist reguleerivaid eeskirju ja tavasid EKPSi põhikirja artikli 5 kohaselt tema pädevusse kuuluvates valdkondades;

⁷ Vt kohtuasi 41/69, *ACF Chemiefarma vs komisjon*, ECLI:EU:C:1970:71, punkti 3; kohtuasi 817/79 *Buyl vs komisjon*, ECLI:EU:C:1982:36, punkt 1; kohtuasi C-392/95 *Euroopa Parlament vs Euroopa Liidu Nõukogu*, ECLI:EU:C:1997:289, punkt 15; kohtuasi C-408/95 *Eurotunnel jt vs SeaFrance*, ECLI:EU:C:1997:532, punkt 46; kohtuasi 58/01 *Océ van der Grinten NV vs Commissioners of Inland Revenue*, ECLI:EU:C:2003:495, punktid 100 ja 102.

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõikes 1 on loetletud valdkonnad, mis selgelt kuuluvad EKP pädevusse. Riikide ametiasutused peavad asjaomaste õigusaktide eelnõude osas EKPga konsulteerima, isegi kui asjaomaste õigusaktide eelnõud puudutavad EKP pädevusvaldkondi ainult vähesel määral ning neid oluliselt ei mõjuta ning EKP otsustab arvamust mitte esitada.⁸

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõige 1:

„1. Vastavalt asutamislepingule konsulteerivad riikide ametiasutused EKPga iga selle pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul, sealhulgas eriti:

- valutaküsimused,
- maksevahendid,
- riikide keskpangad,
- raha-, finants-, pangandus-, maksesüsteemide ja maksebilansi statistika kogumine, koostamine ja levitamine,
- makse- ja arveldussüsteemid,
- finantsasutustele kohaldatavad reeglid, kuivõrd need mõjutavad oluliselt finantsasutuste ja turgude stabiilsust.“

Mittetäielik ülevaade EKP pädevusvaldkondadest

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõikest 1 ning põhjendusest 3 ilmneb, et otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõikes 1 toodud loetelu ei ole ammendav.

Lisaks - nagu on pikemalt käsitletud järgmises lõigus - sätestab otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõige 2, et euroalavälise liikmesriikide ametiasutused peavad konsulteerima EKPga rahapoliitika instrumente käsitlevate õigusaktide eelnõude puhul.

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõige 2:

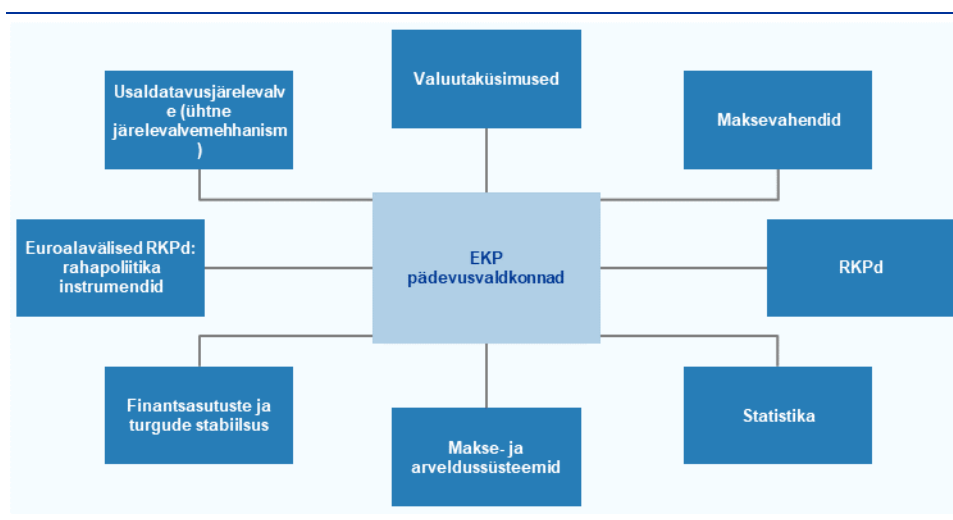
„2. Lisaks konsulteerivad mitteosalevate liikmesriikide ametiasutused EKPga rahapoliitika instrumente käsitlevate õigusaktide eelnõude puhul.“

Otsuses 98/415/EÜ eristatakse euroala ja euroalaväliseid liikmesriike seetõttu, et euroala liikmesriikide ametiasutused ei otsusta enam rahapoliitika instrumentide üle (näiteks kohustusliku reservi süsteem). Samas selgitatakse otsuse 98/415/EÜ põhjenduses 5, et EKPga konsulteerimise kohustus ei hõlma euroalavälise liikmesriikide ametiasutuste otsuseid nende rahapoliitika rakendamise kontekstis (näiteks intressimäärasid kehtestavad otsused).

⁸ Vt käesoleva juhise punkt 5.

Joonis 1

Näitlik ülevaade EKP pädevusvaldkondadest



Allikas: EKP.

3.3.1 Valutaküsimused ja maksevahendid

EKP arvamused valutaküsimuste ja maksevahendite osas hõlmavad erinevate valdkondade õigusaktide eelnõusid, näiteks euro kasutuselevõtmisega seotud meetmed (riigi vääringu uuestivääringustamine, riigi- ja eraõiguslike võlgade uuestivääringustamine, kahes vääringus hinnad, ümardamisreeglid, sealhulgas sularahamaksete ümardamisreeglid (näiteks ühe ja kahe sendi piires), riigi viiteintresside asendamine, jne), seaduslikud maksevahendid, sularahamaksete piirangud (nii üldist künnist ületavad piirangud kui konkreetsed piirangud (näiteks riiklike sotsiaalkindlustusmaksete, kinnisvaratehingute puhul), sularahateenuste miinimumtaseme tagamine krediidasutuste poolt ja sularaha kättesaadavuse tagamine ühiskonnas laiemalt; maksusoodustused seoses sularaha kasutamisega, pühendusmündid, pangatähtede ja müntide autoriõigus, võltsimisvastane võitlus, nimiväärtused, tehnilised spetsifikatsioonid, pangatähtede ja müntide ringlus, ehtsus ja ringluskõlblikkus, digitaalsete maksevahendite edendamine ja e-raha emissioon.

3.3.2 Riikide keskpangad

Paljud EKP arvamused käsitlevad RKPdega seotud õigusaktide eelnõusid. Sii kuuluvad õigusaktide sätted, mis mõjutavad RKPde või nende juhtorganite liikmete staatust, eelkõige seoses keskpanga sõltumatus erinevate aspektidega. Mitmed vastuvõetud arvamused käsitlevad RKPde pensioniskeeme ja -piiranguid, RKPde töötajate ja otsuseid tegevate organite liikmete palku ning RKPde presidentide ja otsuseid tegevate organite liikmete ametisse nimetamise kriteeriume. Mitmed vastuvõetud arvamused käsitlevad ka RKPde ülesandeid ja rahapoliitikat, sealhulgas aluslepingu artiklis 123 sätestatud keskpangadepoolse rahastamise keelu järgimist, RKPde välisvaluutareserve, RKPde krediidioperatsioonide tagamist ja euroalaväliste

liikmesriikide RKPde kohustusliku reservi nõuet. Muudes arvamustes on käsitletud näiteks RKPde institutsioonilisi muudatusi ja põhikirja, raamatupidamist, dividendimakseid, rekaptaliseerimist, aruandlust ja auditeerimist, osalemist rahvusvahelistes rahaasutustes, eelisjuurdepääsu, ametisaladust ja muid RKPde tegevust reguleerivaid aspekte, mis on hõlmatud RKPde põhikirjadega (näiteks erakorralise likviidsusabi andmine). Tihti on EKP-lt taotletud arvamust ka õigusaktide eelnõude suhtes, mis puudutavad RKPde ülesandeid, mis ei ole seotud EKPSi eesmärkidega, eelkõige seoses vajadusega hinnata, kas need ülesanded on kooskõlas rahastamise keeluga ja/või EKPSi eesmärkide ja ülesannetega⁹.

3.3.3 Raha-, finants-, pangandus-, maksesüsteemide ja maksebilansi statistika kogumine, koostamine ja levitamine

EKP pädevus statistilise teabe kogumisel on sätestatud EKPSi põhikirja artiklis 5. Nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98¹⁰ artikli 4 kohaselt peavad liikmesriigid korraldama oma statistiliste andmete kogumise ja tegema igakülgset koostööd EKPSiga, et tagada põhikirja artiklist 5 tulenevate kohustuste täitmine. EKP on teadlik, et aruandlust käsitlevad sätted erinevad liikmesriigiti. Seetõttu juhtudel, mil EKPga konsulteeritakse aruandlust käsitlevate õigusaktide eelnõude osas, teeb EKP tavaliselt üldisi märkusi, mille eesmärgiks on pöörata tähelepanu aspektidele, mida võiks eelnõudes selgemalt sõnastada. Asjaomased konsultatsioonid puudutasid näiteks maksebilansi statistikat, statistiliste andmete vahetust EKP, EKPSi ja euroalaväliste RKPde vahel, riigisiseseid statistikaaruandluse nõudeid seoses mitmesuguste finantsinstrumentide ja investeerimispositsioonidega, krediidiregistris sisalduvate andmete ulatust, teatavate andmete esitamist finantsstabiilsuse eesmärgil, juurdepääsu kesksetele krediidiregistritele, AnaCrediti määrust¹¹ ning euroalaväliste RKPde rolli statistiliste andmete kogumisel.

3.3.4 Makse- ja arveldussüsteemid

Konsulteerimine makse- ja arveldussüsteemide valdkonnas on seni käsitletud õigusaktide eelnõusid, mis on seotud makse- ja arveldussüsteemide toimimise erinevate aspektidega, näiteks nende järelevalve, kesksed vastaspoole, arvelduse lõplikkus, neto- või reaalaajaliste brutoarvelduste alus, tasaarvelduse ja tagatiste küsimused, väärtpaberite dematerialiseerimine ja/või digiteerimine ning küberturvalisuse nõuete mõju turutaristule.

⁹ EKPSi põhikirja artikli 14.4 kohaselt on RKPdel lubatud täita ka funktsioone, mis on EKPSi põhikirjas määratlemata, kui EKP nõukogu arvamuse kohaselt ei sega need EKPSi eesmäärke ja ülesandeid.

¹⁰ Nõukogu määrus (EÜ) nr 2533/98, 23. november 1998, statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpannga poolt (EÜT L 318, 27.11.1998, lk 8).

¹¹ Euroopa Keskpannga määrus (EL) nr 2016/867, 18. mai 2016, granulaarsete krediidi- ja krediidiriski andmete kogumise kohta (EKP/2016/13) (ELT L 144, 1.6.2016, lk 44).

3.3.5 Finantsasutustele kohaldatavad reeglid, kui need mõjutavad oluliselt finantsasutuste ja turgude stabiilsust

Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 kuues taane osutab finantsasutuste suhtes kohaldatavatele reeglitele, kuivõrd need mõjutavad oluliselt finantsasutuste ja turgude stabiilsust. Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 kuuendast taandest tuleneb, et liikmesriigid peavad konsulteerima EKPga, kui õigusakti eelnõu sätted „mõjutavad oluliselt“ finantsasutuste ja turgude stabiilsust, välja arvatud otsuse 98/415/EÜ artikli 1 lõikes 2 nimetatud juhul, kui õigusakti eelnõu ainsaks eesmärgiks on liidu direktiivide ülevõtmine.¹² Otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 kuuendat taanet peaks käsitlema koostoimes EKPSi põhikirja artikliga 25.1, mis sätestab, et EKP „võib“ liikmesriikide pädevaid ametiasutusi konsulteerida „küsimumstes, mis on seotud krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet ja rahandussüsteemi stabiilsust käsitleva liidu õigusaktide ulatuse ja rakendamisega“.

Suure osa arvamustest võtab EKP vastu kooskõlas otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 kuuenda taandega. EKP on vastu võtnud mitmeid arvamusi seoses institutsiooniliste struktuurimuudatuste kohta tehtud ettepanekutega liikmesriikide järelevalves. EKPga on pidevalt konsulteeritud ka krediidasutuste ja finantsinstitutsioonide üle teostatava järelevalvekorra olulisemate muudatuste ning rahapesu ja terrorismi tõkestamise, samuti finantsasutuste kriisilahenduse, ümberkujundamise ja likvideerimise reeglite osas. EKPga on sageli konsulteeritud õigusaktide eelnõude puhul, millel võib olla oluline mõju turgudele, näiteks õigusaktid, mis käsitlevad finantstagatiskokkuleppeid, väärtpaberistamise ja pandikirjade emiteerimise korda ning elektrooniliste väärtpaberite kasutuselevõttu.

Samuti on EKP vastu võtnud mitmeid arvamusi finantsturgude kriisi kontekstis, mille puhul riikide sätetega taotleti hoiuste tagamise skeemide tõhustamist või finantsturgude stabiilsuse tagamist või suurendamist.

Lõpetuseks, EKPga on konsulteeritud mitmete õigusaktide eelnõude puhul, mis võivad mõjutada kapitali vaba liikumist, samuti krediidasutuste ja/või finantsasutuste suhtes kohaldatava vahetuskursipoliitika (näiteks finantstehingute maksustamine) ja erimaksude puhul, hüpoteeklaenude ja muude eralaenude tingimusi restruktureerivate õigusaktide puhul ning teiste majanduse seisukohast oluliste õigusaktide eelnõude puhul.

3.3.6 Krediidasutuste usaldatavusjärelevalve

EKPga ühtse järelevalvemehhanismi õigussätetega seoses konsulteerimise õiguslik alus on otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 kuuendas taandes ning eelkõige viide „mõjutavad oluliselt finantsasutuste ja turgude stabiilsust“ ei piira EKPga konsulteerimise kohustust. Nagu eespool osutatud, tuleneb otsuse 98/415/EÜ põhjendusest 3 ja artikli 2 lõikest 1, et artikli 2 lõikes 1 toodud loetelu ei ole ammendav. Ühtse järelevalvemehhanismi loomisega on ka usaldatavusjärelevalve

¹² Viimase osas vt käesoleva juhise punkt 3.4.

ülesanded nüüd EKP pädevusvaldkonnas, kooskõlas tema nõuandva funktsiooniga aluslepingu artikli 127 lõike 4 alusel.

Riiklike ametiasutuste konsulteerimised krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet käsitlevate õigusaktide eelnõude küsimustes hõlmavad riiklike pädevate asutuste volitusi ja ülesandeid, riiklike pädevate asutuste institutsioonilist struktuuri ja juhtimist, sealhulgas osalemist ühtses järelevalvemehhanismis, infovahetust, krediitiasutuste järelevalve menetluslike aspekte, nt krediitiasutuste juhtorgani liikmete sobivuse ja nõuetekohasuse hindamist, järelevalvetasu, krediitiasutuse olulisuse hindamist, samuti tihedat koostööd euroalaväliste liimesriikidega.

3.4 Rakendusaktid

Otsuse 98/415/EÜ artikli 1 lõige 2:

„2. Õigusakti eelnõuks ei loeta eelnõu, mille ainsaks eesmärgiks on ühenduse direktiivide ülevõtmine liikmesriikide õigusesse.“

Nagu eespool osutatud, ei pea liikmesriigid otsuse 98/415/EÜ artikli 1 lõike 2 kohaselt EKPga konsulteerima riigi õigusakti eelnõu puhul, mille ainsaks eesmärgiks on liidu direktiivi ülevõtmine. Erand on tehtud põhjusel, et aluslepingu artikli 127 lõike 4 ja artikli 282 lõike 5 kohaselt peaks EKPga olema juba konsulteeritud tema pädevusse kuuluva liidu õigusakti eelnõu puhul ning seetõttu ei ole vajalik laiendada EKP nõuandvat rolli riigisiseste õigusaktide eelnõudele mille ainsaks eesmärgiks on liidu vastava õigusakti ülevõtmine. Lisaks ei ole komisjoni ega EKP ülesanne hinnata riiklike ülevõtmismeetmete kooskõla liidu direktiividega.

EKP on seisukohal, et riigi õigusaktide eelnõude puhul, mille eesmärgiks on liidu õigusaktide rakendamine, nende kohaldamise hõlbustamine või nendes sisalduvate valikuvõimaluste rakendamine, tuleb kohaldada sama erandit tingimusel, et riigi õigusakti eelnõu mõju EKP pädevusse kuuluvatele küsimustele ei erine õigusakti enda (mille suhtes peaks liidu institutsioonid olema juba EKPga konsulteeritud) mõjust.

EKPga konsulteerimise nõuet ei saa siiski iseenesest välistada juhtudel, kui riigi õigusaktide eelnõude eesmärk on direktiivide ülevõtmine (või määruste rakendamine või kohaldamine) ja kui riigi seadusandja kasutab ülevõtmisel (või rakendamisel) kaalutusõigust ulatuses, mis ületab direktiivis või määruuses selgelt sätestatud kaalutusruumi. Kui selline kaalutusõiguse kasutamine puudutab oluliselt EKP pädevusvaldkondi, eelkõige EKP/eurosüsteemi/EKPSi rolli ja ülesandeid, ning annab RKP-le uue ülesande või muudab oluliselt olemasolevat RKP ülesannet, on konsulteerimine kohustuslik (otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 kolmas taane osutab RKPdele). EKP ja/või RKPde sõltumatus ja asjakohaste aluslepingu sätete kohase rahastamiskeelu järgimine peab jätkuvalt olema oluline osa mis tahes hindamisest, sealhulgas RKP uute ülesannete (või olemasolevate RKPde ülesannete olulise muutmise) hindamisest, mis tuleneb direktiividest või määrustest. Sellistel juhtudel tuleks konsulteerida EKPga, kes võib võtta vastu arvamuse. Lisaks on liikmesriigid

konstateerinud EKPga kapitalinõuete direktiivi¹³ ülevõtmise küsimuses ning EKP on selles valdkonnas aeg-ajalt vastu võtnud arvamusi, mis põhinevad tema usaldatavusjärelevalve alasel pädevusel (näiteks õigusaktide eelnõude kohta, mis käsitlevad krediitiasutustes olulise osaluse omandamise hindamist ning krediitiasutustes ametisse määratavate isikute sobivuse ja nõuetekohasuse hindamist). Samuti on liikmesriigid konsulteerinud EKPga pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi¹⁴ ülevõtmise küsimuses ning EKP on vastu võtnud arvamusi eelkõige õigusaktide kohta, millega anti RKP-le kriisilahendusroll, näiteks määrates RKP kriisilahendusametuseks või sätestades RKP poolt pakutavad krediitiliinid hoiuste tagamise skeemi jaoks.

EKP on väga üksikute juhtudel, kui direktiivid omavad EKPS jaoks erilist tähtsust, soovitanud riikide ametiasutustel EKPga konsulteerida liidu direktiivide rakendusaktide eelnõude suhtes. Seda tehti näiteks arvelduse lõplikkuse direktiivi¹⁵ ja tagatiste direktiivi¹⁶ ning nende hilisemate muudatuste¹⁷ puhul. Paljude konsulteerimistaotlustega seoses EKP poolt esitatud arvamused nende kahe direktiivi riigisisese õiguse rakendamise õigusaktide eelnõude kohta aitasid oluliselt kaasa eurosüsteemi tegevuse õigusliku raamistiku ning finantssüsteemi stabiilsuse tugevdamisele.

EKP on andnud omal algatusel arvamusi ka postimakseteenuste kokkuleppe rakendamise kohta ja ta soovib riigiasutustel konsulteerida EKPga, kui konkreetsed riigisisese õigussätted ulatuvad kokkuleppe ratifitseerimisest kaugemale.

Mõnikord konsulteerivad liikmesriigid omal algatusel EKPga õigusaktide eelnõude suhtes, mille eesmärgiks on direktiivide ülevõtmine riigi õigusesse, isegi kui neil ei ole kohustust EKPga konsulteerida ja neil pole soovitatud seda teha, näiteks valdkondades, kus nad eeldavad EKP eripädevust. Sellistel juhtudel on EKP üldjuhul valmis vastama vormikohastele või vormivälisetele vabatahtlikele konsulteerimistele ja andma juhiseid ettevalmistatavate ülevõtmisaktide eelnõude kohta ka siis, kui ametlik EKPga konsulteerimise kohustus puudub; seda tehakse ainult siis, kui sätete eelnõudele oodatakse konkreetseid märkusi EKP pädevusvaldkondades.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/36/EL, 26. juuni 2013, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/59/EL, 15. mai 2014, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/26/EÜ, 19. mai 1998, arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpapieriarveldussüsteemides (EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/47/EÜ, 6. juuni 2002, finantstagatiskokkulepete kohta (ELT L 168, 27.6.2002, lk 43).

¹⁷ Eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/44/EÜ, 6. mai 2009, millega muudetakse direktiivi 98/26/EÜ arvelduse lõplikkuse kohta makse- ja väärtpapieriarveldussüsteemides ja direktiivi 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta seoses omavahel ühendatud süsteemide ja krediitnõuetega (ELT L 146, 10.6.2009, lk 37). Järgnevatel aastatel võeti vastu täiendavad (väiksemad) muudatustepanekud.

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) asutati 2010. aasta detsembris uue organina, mille pädevuseks on jälgida riske finantssüsteemile tervikuna. ESRN võib muuhulgas anda soovitusi oma pädevusvaldkonnas ja kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1092/2010¹⁸ artikliga 17 jälgib ta oma soovitude järgimist. Võttes arvesse ESRNi rolli nendes küsimustes, ei ole vaja EKPga konsulteerida seoses õigusaktide eelnõudega, millega rakendatakse ESRNi soovitusi, ilma et see piiraks liikmesriikide üldist kohustust konsulteerida EKPga vastavalt otsusele 98/415/EÜ, nagu on selgitatud käesolevas juhises.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1092/2010, 24. november 2010, finantssüsteemi makrotasandi usaldatavusjärelevalve kohta Euroopa Liidus ja Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu asutamise kohta (ELT L 331, 15.12.2010, lk 1).

4 EKP keeldumine arvamuse vastu võtmisest konsulteerimistaotluse suhtes

4.1 Kirjad arvamuse vastuvõtmata jätmise kohta

EKP ei ole kohustatud arvamust vastu võtma. Seetõttu ei võta EKP automaatselt vastu arvamust konsulteerimise suhtes. See ei mõjuta siiski liikmesriikide kohustust EKPga konsulteerida, ka juhul kui asjaomased õigusaktide eelnõud puudutavad EKP pädevusvaldkondi vaid vähesel määral.

EKP ei võta arvamust vastu, kui õigusaktide eelnõu puudutab EKP pädevusvaldkondi vaid vähesel määral, neid oluliselt mõjutamata. Ainuüksi asjaolu, et riigi õigusakti eelnõu sisaldab viidet teemale, mis on loetletud otsuses 98/415/EÜ, või vormilisi ja administratiivseid muudatusi õigusraamistikus, ei anna ilmingimata alust EKP arvamuse vastu võtmiseks.

EKP ei võta vastu arvamust, kui õigusakti eelnõu hõlmab liidu õigusakti ülevõtmist, välja arvatud juhul, kui liikmesriigi seadusandja kasutab ülevõtmisel kaalutusõigust ja mõjutab oluliselt EKP pädevusvaldkondi, eelkõige EKP/eurosüsteemi/EKPSi rolli ja ülesandeid, näiteks andes RKP-le uue rolli või muutes oluliselt olemasolevat RKP ülesannet.

EKP on läbi vaadanud vajaduse võtta vastu arvamused, kui õigusakti eelnõu annab RKP-le uue ülesande või muudab oluliselt olemasolevat RKP ülesannet, võttes arvesse *Banka Slovenije* kohtuotsuses sätestatud põhimõtteid¹⁹. *Banka Slovenije* kohtuotsusest tulenevalt ei võta EKP automaatselt vastu arvamust riigi õigusakti kohta, kui see annab RKP-le uue ülesande või muudab oluliselt olemasolevat RKP ülesannet, välja arvatud juhul, kui uus ülesanne kahjustab keskpanga sõltumatust, rikub rahastamiskeeldu või on muul viisil oluline seoses EKP pädevusvaldkondadega.

Kui EKPga on õigusakti eelnõu osas ametlikult konsulteeritud ja ta otsustab arvamust mitte vastu võtta, saadab ta konsulteerivale asutusele ametliku kirja arvamuse vastuvõtmata jätmise kohta. Kirjas esitatakse üksikasjalikult põhjused, miks EKP ei võta konkreetse konsultatsiooni suhtes vastu arvamust, ning see võib osutada konsulteeriva asutuse varem vastu võetud asjakohasele arvamusele²⁰. Kõik asjaomased kirjad on avaldatud EUR-Lexis.

4.2 Mitteametliku taotluse esitamise võimalus

Kui konsulteeriv asutus soovib saada EKP-lt mitteametlikke suuniseid konkreetsel juhul EKPga konsulteerimise vajaduse kohta, võib enne EKP-le ametliku

¹⁹ Kohtuasi C-45/21, *Banka Slovenije*, ECLI:EU:C:2022:670.

²⁰ Vt näiteks LET/2024/01251 ja LET/2024/05161.

konsulterimise esitamist toimuda mitteametlik teabevahetus ühelt poolt riigi ametiasutuste ja asjaomase RKP ning teiselt poolt EKP töötajate vahel. Selliste mitteametlike nõustamistaotluste asjus võib EKPga ühendust võtta asjaomase RKP kaudu või järgmisel aadressil: LegalActs.Team@ecb.europa.eu.

Mitteametlik taotlus võib aidata vältida konsultatsiooni juhul, kui konsulteerivale asutusele ei ole täiesti selge, kas EKP arvamuse vastuvõtmine on põhjendatud. Mitteametlikule taotlusele tuleb lisada seadusandlike meetmete eelnõu või kavandatavate meetmete piisavalt üksikasjalik kirjeldus.

5 Konsultatsioonimenetlus

Otsuse 98/415/EÜ artikkel 4:

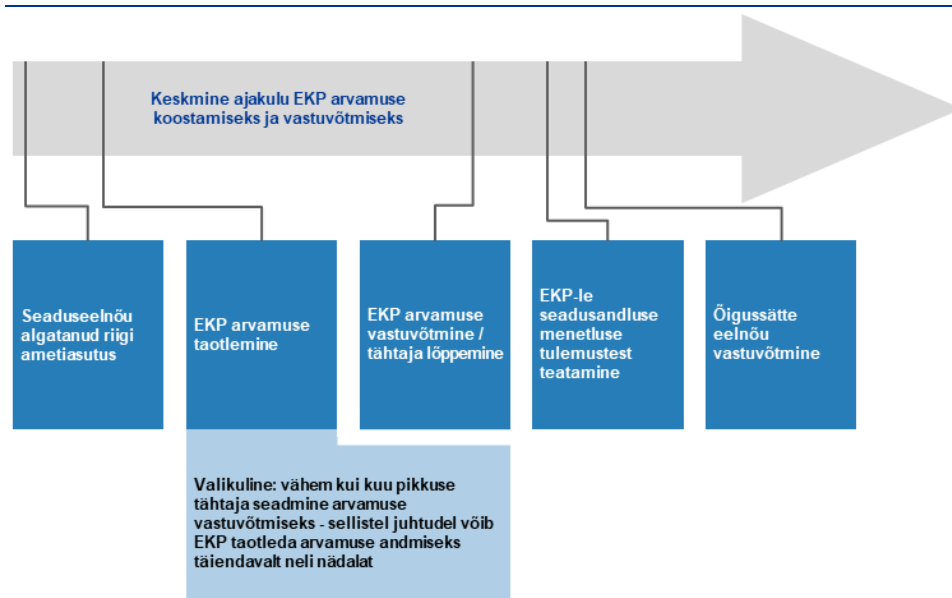
„Liikmesriigid võtavad käesoleva otsuse tõhusa järgimise tagamiseks vajalikud meetmed. Sel eesmärgil tagab iga liikmesriik EKPga konsulteerimise vajalikul etapil, mis võimaldab õigusakti eelnõu algatanud asutusel enne sisuliste otsuste langetamist arvesse võtta EKP arvamust, ning et EKP arvamusest teavitatakse õigusakti vastuvõtvat asutust, kui tegemist pole asjaomaseid õigusakte ette valmistanud asutusega.“

5.1 Kohane aeg EKPga konsulteerimiseks

Otsuse 98/415/EÜ artikli 4 kohaselt tuleb EKPga konsulteerida õigusakti eelnõu menetlemise „vajalikul etapil“. See tähendab, et konsulteerimine peaks toimuma sellises õigusakti menetlusjärgus, mis annab EKP-le piisavalt aega eelnõu läbi vaadata (ning vajadusel tõlkida) ning võtta vastu arvamus kõikides nõutud keeleversioonides. See võimaldab asjaomasel riigi ametiasutusel võtta EKP arvamus arvesse enne eelnõu vastuvõtmist.

Joonis 2

Õigusakti eelnõu konsultatsioonimenetlus



Allikas: EKP.

Kui õigusakti eelnõud ettevalmistava ametiasutuse puhul ei ole tegemist õigusakti vastuvõtva ametiasutusega, peab konsulteerimine otsuse 98/415/EÜ artikli 4 kohaselt toimuma ajal, mis võimaldab eelnõu algatanud ametiasutusel kaaluda, kas õigusakti eelnõud peaks EKP arvamust arvesse võttes muutma, s.t. enne selle edastamist õigusakti vastuvõtvale ametiasutusele. Samas ei välista artikkel 4 riikide

ametiasutustel võimalust seadusandlusega sätestatud korras edasi minna, kui see ei mõjuta õigusakti eelnõu sisu.

Otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõike 4 sõnastusest tuleneb, et liikmesriigid on kohustatud peatama õigusakti vastuvõtmise menetluse kuni EKP arvamuse avaldamiseni. See ei tähenda, et kogu riigisisene õigusloomemenetlus (näiteks parlamendi alaliste komisjonide ettevalmistav töö, teistelt ametiasutustelt saadud arvamuste arutamine, jne) tuleks peatada EKP arvamuse andmiseni. Pigem tähendab see, et õigusakti vastuvõtval ametiasutusel peab olema võimalus arutada EKP arvamust põhjalikult enne õigusakti sisu kohta otsuse tegemist. Kui EKP-le on antud tähtaeg arvamuse esitamiseks²¹ ja see tähtaeg on möödunud, võib asjaomane riigi ametiasutus seadusandlusega edasi minna. Ka sellisel juhul ning kuni õigusakti vastuvõtmiseni on riigi ametiasutusel jätkuvalt kohustus võtta EKP arvamus arvesse.

2011. aasta oktoobris saatis EKP president riikide konsulteerivatele asutustele kirja, tuletades neile meelde, et nad peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada tulemuslik nõukogu otsuse 98/415/EÜ järgimine, konsulteerides artikli 4 kohaselt EKPga tema pädevusse kuuluvate õigusaktide osas²² õigusloome menetluse sobival etapil. Samuti soovitas EKP president vastu võtta kohased sise-eeskirjad, mis tagaksid EKPga konsulteerimise kohasel etapil ja võimaldaksid konsulteerival ja/või õigusakti vastuvõtval asutusel EKP arvamust arvesse võtta enne asjaomase sätte vastuvõtmist. Juhul kui eelnõu sätteid õigusloome menetluses oluliselt muudetakse, tuleb nende osas uuesti konsulteerida.“

5.2 Taotlus arvamuse saamiseks

5.2.1 Taotluse vorm ja lisatavad dokumendid

Ametlik taotlus arvamuse saamiseks tuleb esitada EKP presidendile kirjalikult²³, vastavalt otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõikele 1. EKP presidendi poolt arvamuse esitamise taotluse saamine tähistab EKP arvamuse koostamise menetluse algust. EKP soovib mitteametlikku teabevahetust konsulteeriva riigiasutuse ja EKP õigusteenuste töötajate vahel. Ametlik konsulteerimismenetlus algab siiski alles ametliku arvamuse taotluse saamisest EKP presidendi poolt.

Taotlusele tuleb lisada õigusakti eelnõu versioon, mille tekst on piisavalt stabiilne EKP arvamuse andmiseks. Õigusaktide eelnõude puhul, mis sisaldavad palju erinevaid teemasid käsitlevaid sätteid, soovib EKP, et konsulteeriv ametiasutus tooks välja need eelnõu sätted, mille suhtes EKP märkused on eriti oodatud. See on eriti asjakohane juhtudel, kui õigusaktide eelnõu peamine eesmärk on liidu õigusaktide ülevõtmine või jõustamine, kuid see on asjakohane ka ülevõtmisest

²¹ Vt käesoleva juhise punkt 5.3.

²² See hõlmab ka sätteid, mis ei kuulu parlamendi poolt vastuvõtmisele. Konsulteerimiskohustusest jäävad välja ainult need sätted, mille ainus eesmärk on liidu õiguse ülevõtmine.

²³ EKP on valmis kohaselt allkirjastatud ja adresseeritud arvamuse taotlusi vastu võtma ka faksi teel või skannitud e-posti lisana aadressile office.president@ecb.europa.eu.

kaugemale ulatuvate täiendavate sätete puhul, mis kuuluvad EKP pädevusvaldkonda.

EKP soovib, et konsulteeriv ametiasutus lisaks taotlusele ka lühikese seletuskirja, milles tuuakse välja õigusakti eelnõu sisu ja peamised eesmärgid; menetlusjärk, millesse õigusakti eelnõu riigisiseses õigusloomemenetluses on jõudnud; kontaktisikute nimed ja kontaktandmed õigusakti eelnõuga seonduvate mis tahes küsimuste lahendamiseks EKP arvamuse koostamisel. EKP soovib konsulteerival ametiasutusel lisada ka märke EKP arvamuse esitamise tähtaja kohta²⁴.

Nõuded dokumentide osas seoses riigi konsultatsioonidega:

| Nõutav | Soovitav |
|--|--|
| Kirjalik taotlus arvamuse saamiseks EKP presidendile. Õigusakti eelnõu tekst. | Märge EKP arvamuse andmise tähtaja kohta. Lühike seletuskiri , mis sisaldab järgmist: <ul style="list-style-type: none">õigusakti sisu ja peamised eesmärgid;riigi õigusloome menetlusjärk; ja kontaktisikute andmed.Kui riigi seaduseelnõu on pikk või keerukas, tuleks märkida milliste eelnõu sätete suhtes on EKP märkused eriti oodatud.Kui taotlus on äärmiselt kiireloomuline, on menetluse kiirendamiseks soovitatav konsultatsiooniks esitada seletuskirja ja peamiste sätete tõlge inglise keelde. |

5.2.2 Taotluse keel

Taotluse arvamuse saamiseks ja sellele lisatud dokumendid võib esitada asjaomase liikmesriigi riigikeeles (või ühes selle liikmeriigi riigikeeles, kui neid on mitu). Kui taotlus on äärmiselt kiireloomuline²⁵ oleks EKP jaoks oluline saada seletuskiri ja peamised eelnõu sätted, mille suhtes arvamust taotletakse, konsultatsioonimenetluse sujuvuse tagamiseks ka inglise keeles. See võtab arvesse, et EKP töökeel on inglise keel ja et EKP nõukogu võtab EKP arvamusi vastu üldnõukogu osalusel samuti inglise keeles. Samuti võimaldab see EKP-I alustada kohe tööd arvamuse koostamiseks ilma, et oleks vaja oodata tõlkeid. Samas ei tohiks tõlke puudumine EKP arvamuse taotluse esitamist edasi lükata.

5.3 Tähtajad

Otsuse 98/415/EÜ artikkel 3:

1. „Õigusakte ettevalmistavad liikmesriikide ametiasutused võivad, kui nad peavad seda vajalikuks, kehtestada EKP-le tähtaja arvamuse esitamiseks, mis ei tohi olla lühem kui üks kuu alates kuupäevast, mil EKP president sellise teate saab.
2. Äärmise kiireloomulisuse korral võib seda tähtaega lühendada. Sellisel juhul teatab konsulteeriv asutus kiireloomulisuse põhjused.

²⁴ Vt käesoleva juhise punkt 5.3.

²⁵ Vt käesoleva juhise punkt 5.3.

3. EKP võib piisava ajavaruga nõuda selle tähtaja pikendamist täiendavalt kuni nelja nädala võrra. Seda nõudmist ei tohi konsulteeriv asutus põhjendamatult tagasi lükata.
4. Tähtaja möödumisel ei takista arvamuse puudumine konsulteeriva riikliku ametiasutuse edasist tegutsemist. Kui EKP arvamus saadakse pärast tähtaja möödumist, tuleb liikmesriikidel sellest olenemata tagada, et sellest teavitatakse artiklis 4 osutatud asutusi.“

Kuigi otsuses 98/415/EÜ ei ole kehtestatud EKP arvamuse esitamise tähtaega, on kogemus näidanud, et EKP esitab oma arvamuse tavaliselt kuue nädala jooksul. Menetlus võib ka rohkem aega võtta²⁶. Ajavahemik, mis on tegelikult vajalik ühe arvamuse esitamiseks, varieerub sõltuvalt õigusakti eelnõu iseloomust, keerulisusest ja teema tundlikkusest.

Otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõike 1 kohaselt võivad õigusaktide sätteid ettevalmistavad liikmesriikide ametiasutused kehtestada EKP-le tähtaja arvamuse esitamiseks, kui nad peavad seda vajalikuks. Samas ei tohi see tähtaeg olla „lühem kui üks kuu“ alates kuupäevast, mil EKP president teate kätte saab.

Kogemus on näidanud, et liikmesriigid peavad seda ühekuulist miinimumtähtaega ekslikult tavaliseks maksimumtähtajaks. Enamikul juhtudel tuleb EKP arvamuste koostamisel ja vastuvõtmisel aega planeerida ka õigusaktide eelnõude inglisekeelse versiooni ettevalmistamiseks; koordineerida tuleb arvamuse koostamisel kaasatud pädevate EKP tegevusvaldkondade tööd ja jätta RKPde presidentidele aega esitada märkusi ja tähelepanekuid kirjalikus menetluses ning neid arvesse võtta. Mitmed järelevalvevaldkonnaga seotud arvamused hõlmavad ka konsulteerimist EKP järelevalvenõukoguga enne arvamuse eelnõu esitamist EKP nõukogule lõplikuks vastuvõtmiseks.

Ühekuuline tähtaeg on praktikas osutunud liiga lühikeseks. Konsulteerivate ametiasutuste võimalus seada EKP-le tähtaeg peaks piirduma juhtudega, mil ametiasutustel on tungiv vajadus saada EKP arvamus ühe kuu jooksul. Nagu EKP on oma arvamustes tihti korranud, ei ole asjaolu, et riigi seadusandlus on jõudnud vastuvõtmisjärku, piisav põhjus nõuda EKP-lt kiireloomulise arvamuse vastuvõtmist.

Otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõike 2 kohaselt võib tähtaega äärmise kiireloomulisuse korral lühendada. Sellistel äärmiselt erandlikel juhtudel peab konsulteeriv ametiasutus selgelt teatama asja kiireloomulisuse põhjused. Konsulteerivate ametiasutustel soovitatakse järgida otsuse 98/415/EÜ põhjendust 6, mille kohaselt peaks riikide ametiasutuste ja EKP vaheline dialoog võimaldama EKP-l arvamus õigeaegselt vastu võtta kiireloomulistel juhtudel, ilma et see kahjustaks tema võimet esitatud tekstidega nõutava hoolikusega tutvuda. Nagu on märgitud käesoleva juhendi punktides 5.2.1 ja 5.2.2, oleks EKP tänulik, kui seletuskiri ja peamised eelnõu sätted, mille suhtes arvamust taotletakse, esitatakse ka inglise keeles. Samas ei tohiks tõlke puudumine EKP arvamuse taotluse esitamist edasi lükata.

²⁶ Vt käesolev punkt allpool.

Otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõike 3 kohaselt võib EKP juhul, kui konsulteeriv ametiasutus on kehtestanud tähtaja, nõuda selle tähtaja pikendamist täiendavalt kuni nelja nädala võrra. Artikli 3 lõige 3 sätestab, et konsulteeriv ametiasutus ei tohi seda nõudmist põhjendamatult tagasi lükata.

Otsuse 98/415/EÜ artikli 3 lõige 4 sätestab, et „tähtaja möödumisel ei takista arvamuse puudumine konsulteeriva riikliku asutuse edasist tegutsemist.“ See tähendab, et kui tähtaeg on möödunud, võivad asjaomased ametiasutused EKPga konsulteerimise ajaks peatatud õigusakti eelnõu vastuvõtmise menetlust jätkata. Kuni õigusakt on lõplikult vastu võtmata, on konsulteerival ametiasutusel jätkuvalt kohustus EKP arvamus arvesse võtta (ning teavitada EKP arvamusest õigusakti vastuvõtvat ametiasutust, kui see on muu ametiasutus).

5.4 Vastuvõtuteatis

Kui taotlus arvamuse saamiseks on saabunud, saadetakse konsulteerivale ametiasutusele vastuvõtuteatis samas keeles, milles arvamuse taotlus esitati.

Taotlusele lisatud dokumendid ja inglisekeelsed tõlked saadetakse EKP nõukogu ja üldnõukogu liikmetele koos arvamuse eelnõuga.

5.5 EKP arvamuse koostamine ja vastuvõtmine

Pärast arvamuse taotluse saamist moodustab EKP arvamuse eelnõu koostamise töörühma. Töörühma kuuluvad EKP struktuuriüksuste eksperdid konsulteerimise teemal. Tulenevalt erinevatest teguritest, näiteks õigusaktide eelnõude olemus, keerukus, pikkus või kättesaadavus inglise keeles, võib arvamuse koostamiseks kuluv aeg ulatuda mõnest päevast keskmiselt kuue nädalani. EKP arvamuse koostamisel võetakse arvesse põhjendusi eriti kiireloomulise arvamuse taotlemiseks.

Arvamus on EKP õigusakt ning üldjuhul on EKP nõukogu EKP arvamuse osas otsuseid tegevaks organiks. EKP nõuandva rolli täitmiseks kaasatakse otsustamisprotsessi ka EKP üldnõukogu liikmed. Seetõttu esitatakse lõplik ja EKP juhatuse poolt kinnitatud arvamuse eelnõu EKP nõukogule märkuste ja EKP üldnõukogule tähelepanekute esitamiseks. Tegemist on üldjuhul ligikaudu ühe nädala pikkuse kirjaliku menetlusega.

Krediitiasutuste usaldatavusnõuete järelevalvega seotud EKP arvamuste osas võib EKP nõukogu konsulteerida ka järelevalvenõukoguga.

Pärast märkuste ja/või tähelepanekute saamist vaatab EKP arvamuse läbi ja esitab selle täiendavateks märkusteks või tähelepanekuteks uues kirjalikus menetluses mõne tööpäeva jooksul. Teise kirjaliku menetluse tähtaeg märkuste ja tähelepanekute esitamiseks sõltub konsulteerimise olemusest ja esimeses kirjalikus menetluses saadud märkuste arvust ja keerukusest. Üldjuhul esitavad EKP nõukogu ja üldnõukogu liikmed teises kirjalikus menetluses märkusi või tähelepanekuid ainult läbivaadatud arvamuse eelnõu muudatuste kohta.

Tähtaja seadmisel EKP arvamuse saamiseks soovitatakse konsulteerivatel ametiasutustel arvesse võtta konsulteerimismenetluse keerukust.

5.6 Keelenõuded

Riikide ametiasutuste poolt taotletud arvamused võetakse vastu asjaomase liikmesriigi riigikeeles (või arvamuse taotluse esitamise keeles, kui riigikeeli on mitu) ja inglise keeles.

5.7 Arvamuse edastamine ja edasine arutelu

Pärast arvamuse vastuvõtmist edastatakse see konsulteerivale ametiasutusele. Otsuse 98/415/EÜ artikli 4 kohaselt peab konsulteeriv ametiasutus enne sisuliste otsuste langetamist arvesse võtma EKP arvamust ning EKP arvamusest teavitatakse õigusakti vastuvõtvat asutust, kui see ei lange kokku konsulteeriva asutusega.

EKP soovib pärast otsustamismenetluse lõppu saada õigusakti lõpliku vastuvõetud teksti. Kui õigusaktide eelnõude osas on EKPga konsulteeritud, soovib EKP konsulteerival asutusel saata EKP sekretariaadile viite vastuvõetud õigusaktidele või nende väljatrüki.

5.8 Avaldamine

EKP nõukogu on riikide konsulteerimise suhtes oma läbipaistvuspoliitikat järkjärgult suurendanud. Alates 2020. aasta juunist on EUR-Lexis avaldatud kõik EKP arvamused, kirjad arvamuse vastuvõtmata jätmise kohta ning kirjad, mis käsitlevad juhtumeid, kus liikmesriikide ametiasutused ei ole täitnud EKPga konsulteerimise kohustust riigi õigusaktide eelnõude osas. Konsulteeriva asutuse taotlusel ning juhul, kui esinevad konkreetsed põhjused kohesest avaldamisest hoidumiseks, avaldatakse aramus hiljemalt kuus kuud pärast selle vastuvõtmist. Arvamuste avaldamise edasilükkamine on praktikas väga haruldane.

5.8.1 EKP seksioon EUR-Lexis

EUR-Lexi [EKP seksioon](#) võimaldab kiiret ja lihtsat juurdepääsu kõikidele EKP arvamustele asjaomastes keeltes. Kasutajal on võimalik sirvida teemasid EKP pädevusvaldkondade järgi. Ülevaateaknas kuvatakse viimati avaldatud õigusaktid ning täielik loetelu õigusaktidest, mida saab sortida kuupäeva järgi, et EKP arvamusi filtreerida. Interaktiivsed infograafikud kuvavad EKP arvamustega seotud statistikat ja annavad mugava juurdepääsu andmekogudele õigusaktide liigi, teema ja kuupäeva järgi. Otsingulahter võimaldab otsida EKP arvamusi märksõnade, dokumendi numbriga, aasta või muu kriteeriumi järgi. Võimalik on tutvuda iga arvamuse ingliskeelse ja riigikeelse versiooniga, et näha seoseid teiste

dokumentidega ja menetlusega, mis viis iga arvamuse vastuvõtmiseni. EKP veebileht annab ka kasulikku teavet ja juhiseid EUR-Lexi kasutamise kohta.

Joonis 3

EKP seksioon EUR-Lexi avalehel

Euroopa Keskpank

Kiirotsing EKP dokumentides

Euroopa Keskpank (EKP) kui ELi institutsioon tegutseb ELi esimeses ja teiseses õiguses selgelt määratletud eeskirjade alusel. Oma ülesannete täitmisel võib EKP vastu võtta õigusakte ning esitada ja avaldada arvamusi EKP pädevusvaldkonnas kavandatud õigusaktide kohta. Käesoleval lehel on toodud kõik EKP õigusaktid – sealhulgas muudatused, parandused ja konsolideeritud versioonid – kõikides asjaomastes ELi ametlikes keeltes, samuti EKPga seonduv kohtupraktika.

Sirvi teema järgi

- EKPS õigusraamistik
- + EKP institutsioonilised sätted
- + Rahapoliitika
- + Makse- ja arveldussüsteemid
- + Pangatähed ja mündid, maksevahendid ja vääringu küsimused
- + Välisvaluuta ja välisvaluutareservid
- + Statistika
- Finantsturu stabiilsus
- + Pangandusjärelevalve

Visuaalne navigeerimine

| Kategooria | Arv |
|---|------|
| Arvamused ELi õigusaktide ettepanekute kohta | 244 |
| Arvamused siseriiklike õigusaktide eelnõude kohta | 1347 |
| Soovitused | 141 |

EKP dokumendi otsing

Aasta Number Kõik

Euroopa Keskpangaga seotud kohtuasja otsing

Aasta Number Kõik

Joonis 4

Kõik EKP arvamused ja kirjad on kättesaadavad EUR-Lexi EKP seksioonis.

EKP dokumendi otsing

Aasta Number Kõik

Kõik

Määrus

Otsus

Suunis

Arvamus

Soovitus

Kiri

Vastastikuse mõistmise memorandum

Leping/kokkulepe

Joonis 5

Otsingut võib kitsendada vastavalt õigusakti omadustele (näitena on toodud õigusakti liik), kasutades tulemuste lehe vasakul küljel asuvaid filtreid

- ▼ Akti liigi järgi
- Arvamus riikliku õigusakti eelnõu kohta (1380)
 - Arvamus (273)
 - Omaalgatuslik arvamus (17)
 - Arvamus omal algatusel riigi seaduseelnõude kohta (15)
 - Parandus (5)

6 EKPga konsulteerimise kohustuse täitmine

Selleks, et tagada EKPga konsulteerimise kohustuse täitmine, paneb otsuse 98/415/EÜ artikkel 4 liikmesriikidele kohustuse võtta „tõhusa järgimise tagamiseks vajalikud meetmed“. EKPS jälgib hoolikalt arenguid liikmeriikide seadusandluses EKP pädevusvaldkonda kuuluvate õigusaktide eelnõude osas. Samuti jälgib EKPS EKPga konsulteerimise kohustuse järgimist riigiasutuste poolt seoses nende õigusaktide eelnõudega ning koostab vastava aruande. Kui tuvastatakse EKP pädevusvaldkonnas olevate õigusaktide eelnõude osas EKPga konsulteerimise kohustuse rikkumine, teavitab EKP asjaomaseid pädevaid riigiasutusi, asjaomase liikmesriigi RKP presidenti ja Euroopa Komisjoni.

Juhtumid, mille puhul on selge, et EKPga konsulteerimise kohustuse täitmata jätmine on oluline või korduv, tuleks lisada ka EKP aastaaruandesse. Rikkumine on „selge“, kui objektiivselt ei ole õiguslikku kahtlust, et EKPga oleks tulnud konsulteerida. EKPga konsulteerimise kohustuse täitmata jätmine on „oluline“ järgmistel juhtudel: a) kui konsulteerimine oleks nõuetekohaselt toimunud, oleks EKP esitanud seadusandliku ettepaneku sisu kohta olulisi kriitilisi märkusi või b) kui kohustuse täitmata jätmine on EKPSi jaoks üldise tähtsusega. Üldise tähtsusega on EKPSi jaoks juhtumid, kus on jäetud konsulteerimata seoses riigi õigusaktide eelnõudega, millega antakse RKP-le uus ülesanne või muudetakse oluliselt olemasolevat RKP ülesannet. Selline arusaam üldisest tähtsusest hõlmab seisukohta, mille kohaselt peavad riikide ametiasutused põhimõtteliselt igal juhul EKPga konsulteerima eelnimetatud ülesande andmise või selle muutmise korral (otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõige 1 viitab RKPdele), olenemata käesoleva juhise 4. jaos toodud põhimõtetest EKP arvamuste vastuvõtmata jätmise kohta. „Korduva“ rikkumisega on tegemist juhul, kui üks ja sama liikmesriik ei ole EKPga kahel järjestikusel aastal vähemalt kolmel korral konsulteerinud, ning vähemalt üks selline konsulteerimata jätmine on toimunud viimase aasta jooksul.

Igal juhul hindab EKP tagasisidet oma arvamuse osas ning täpsemat teavet vastavate muudatuste tegemise kohta.

7 EKPga konsulteerimise kohustuse täitmata jätmise õiguslikud tagajärjed

EKPga tema pädevusse kuuluva riigisisese õigusakti eelnõu suhtes konsulteerimise kohustuse täitmata jätmise on otsuse 98/415/EÜ rikkumine ja võib viia õigusrikkumise suhtes kohtumenetluse algatamiseni. Sellise menetluse võib aluslepingu²⁷ artikli 258 alusel liikmesriigi suhtes algatada komisjon või aluslepingu artikli 259 alusel teine liikmesriik. Otsusest 98/415/EÜ tulenev konsulteerimise kohustus selge ja tingimusteta, mis tähendab, et isikud võivad sellele riigi kohtutes tugineda. Seetõttu võib liikmesriikide kohtutelt nõuda, et nad teeksid otsuse EKPga konsulteerimata vastu võetud riigisisese õigusnormi kehtivuse või täitmisele pööratavuse suhtes²⁸. Samuti võivad liikmesriikide kohtud esitada Euroopa Kohtule asutamislepingu artikli 267 alusel eelotsuse küsimuse selle kohta, kas EKPga konsulteerimata vastu võetud riigisisene õigusnorm on kehtiv ja täitmisele pööratav. Seetõttu on lõppkokkuvõttes Euroopa Kohtu ülesanne määrata kindlaks liidu õigusest tulenevad õiguslikud tagajärjed juhul, kui liikmesriik ei täida kohustust konsulteerida EKPga seoses riigisiseste õigusaktidega.

Samas on kohtult mitmel korral taotletud otsust riigi õigusakti kohaldatavuse suhtes, mis on vastu võetud Euroopa Komisjoni eelnevalt teavitamata, kui Euroopa Komisjoni teavitamise nõue tuleneb konkreetsetest liidu õigusaktidest²⁹. Mõnede selliste kohtuasjade puhul, mis kõik puudutavad tehnilistest eeskirjadest teatamise menetlust (mis on nüüd sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/1535³⁰, millega tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/34/EÜ³¹), on Euroopa Kohus otsustanud, et riigisisene õigusnorm, mis on vastu võetud ilma komisjoni eelnevalt teavitamata, loetakse vastuvõetuks olulist menetlusnõuet rikkudes, mistõttu ei saa seda isikute suhtes täitmisele pöörata³². Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad õiguskaitsevahendid riigi õiguse alusel olema kättesaadavad ka liidu õiguse alusel nõudeid esitavatele

²⁷ Kui seadusandliku pädevusega RKP ei konsulteeritud kooskõlas otsusega 98/415/EÜ, võib EKP algatada rikkumise menetluse aluslepingu artikli 271 punkti d alusel ja EKPS põhikirja artikli 35.6 alusel.

²⁸ Vt näiteks Küprose ülemkohtu 15. septembri 2015. aasta otsus liidetud kohtuasjades 1551–1571/2011.

²⁹ Vt nr kohtuasi 174/84, *Bulk Oil vs Sun International*, ECLI:EU:C:1986:60; kohtuasi C-194/94, *CIA Security International vs Signalson and Securitel*, ECLI:EU:C:1996:172; kohtuasi C-226/97, *Lemmens*, ECLI:EU:C:1998:296; kohtuasi C-235/95, *AGS Assedic Pas-de-Calais*, ECLI:EU:C:1998:365; kohtuasi C-443/98, *Unilever*, ECLI:EU:C:2000:496; kohtuasi C-159/00, *Sapod Audic*, ECLI:EU:C:2002:343; kohtuasi C-303/04, *Lidl Italia*, ECLI:EU:C:2005:528.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/1535, 9. september 2015, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (kodifitseeritud tekst) (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/34/EÜ, 22. juuni 1998, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37).

³² Vt kohtuasi C-303/04, *Lidl Italia*, ECLI:EU:C:2005:528, milles omakorda viidatakse kohtuasjale C-194/94, *CIA Security International vs Signalson and Securitel*, ECLI:EU:C:1996:172; kohtuasi C-226/97, *Lemmens*, ECLI:EU:C:1998:296; vt ka kohtuasi C-443/98, *Unilever*, ECLI:EU:C:2000:496; ja kohtuasi C-159/00, *Sapod Audic*, ECLI:EU:C:2002:343. Euroopa Kohus on riigisisese õigusega kehtestatud tehniliste standardite ja eeskirjade osas seisukohal, et komisjoni eelneva teavitamise kohustuse eesmärk on ennetava kontrolli abil kaitsta kaupade vaba liikumist, mis on üks liidu alustalasi: asjaomane kohustus on seetõttu oluline selleks, et liikmesriigid ei looks ühtsel turul vabale liikumisele tehnilisi tõkkeid ja takistusi.

vaidluspooltele³³. Nendes liikmesriikides, kus üksikisikul on õigus algatada olulise menetlusnormi rikkumise alusel riigi õigusakti tühistamise menetlus, peaks isikutel olema ka õigus taotleda liidu õigusest tulenevat olulist menetlusnormi rikkudes vastu võetud riigi õigusakti tühistamist, näiteks kui on rikutud nõuet EKPga eelnevalt konsulteerida.

³³ Vt nt kohtuasi 158/80, *Rewe*, ECLI:EU:C:1981:163; kohtuasi C-228/98, *Dounias*, ECLI:EU:C:2000:65.

Lisa

Nõukogu otsus 98/415/EÜ, 29. juuni 1998, riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpankaga seoses õigusaktide eelnõudega³⁴

Euroopa Liidu Nõukogu,

Võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 105 lõiget 4, ning sellele lisatud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja käsitleva protokoll artiklit 4,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut³⁵,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,³⁶

võttes arvesse Euroopa majandus- ja rahaliidu arvamust,³⁷

toimides kooskõlas asutamislepingu artikli 106 lõikes 6 ning eespool nimetatud protokoll artiklis 42 sätestatud menetlusega, ning arvestades, et:

(1) Euroopa Keskpank (EKP) moodustatakse võimalikult kiiresti pärast seda, kui on määratud tema juhatus;

(2) asutamislepingus on sätestatud, et riikide ametiasutused konsulteerivad EKPga iga selle pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul; nõukogu sätestab sellise konsulteerimise piirid ja tingimused;

(3) liikmesriikide ametiasutuste kohustus konsulteerida EKPga ei tohi piirata nende asutuste vastutust sellise sätte sisu küsimustes; kooskõlas asutamislepingu artikli 105 lõikega 4 peavad liikmesriigid konsulteerima EKPga iga selle pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul; käesoleva otsuse artiklis 2 toodud konkreetsete valdkondade loetelu ei ole täielik; käesoleva otsuse artikli 2 kuues taane ei piira praegust pädevusjaotust krediitiasutuste usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalve ning rahandussüsteemi stabiilsusega seotud poliitika osas;

(4) Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) rahandusülesanded ja operatsioonid on määratletud EKPS ja EKP põhikirjas; osalevate liikmesriikide keskpangad on EKPSi lahutamatu osa ja peavad toimima kooskõlas EKP suunistega; majandus- ja rahaliidu (EMU) kolmandas etapis peavad mitteosalevate liikmesriikide

³⁴ EÜT L 189, 3.7.1998, lk 42.

³⁵ EÜT C 118, 17.4.1998, lk 11.

³⁶ EÜT C 195, 22.6.1998.

³⁷ Arvamus on esitatud 6. aprillil 1998 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata)..

ametiasutused konsulteerima EKPga rahapoliitika instrumente käsitlevate õigusaktide eelnõude puhul;

(5) kuni liikmesriigid ei osale EKPSi rahapoliitikas, ei käsitle käesolev otsus nende liikmesriikide ametiasutuste otsuseid nende rahapoliitika rakendamise kontekstis;

(6) EKPga konsulteerimine ei tohi asjatult pidurdada õigusaktide vastuvõtmise menetlusi liikmesriikides; tähtajad, mille jooksul EKP on kohustatud arvamuse esitama, peavad sellest olenemata jätma EKP-le võimaluse talle esitatud tekstidega nõutava hoolikusega tutvuda; äärmise kiireloomulisusega õigustatud juhtumitel, mille põhjused tuleb esitada, näiteks turu tundlikkus, võivad liikmesriigid seada ajalise piirangu, mis on vähem kui üks kuu ja mis peegeldab olukorra kiireloomulisust; eelkõige nende juhtumite korral peaks riikide ametiasutuste ja EKP vaheline dialoog jätma võimaluse arvestada kummagi poole huve;

(7) kooskõlas asutamislepingule lisatud protokoll nr 11 lõigetega 5 ja 8 ei kohaldata käesolevat otsust Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriigi suhtes, kui ja kuni see liikmesriik ei siirdu EMU kolmandasse etappi;

(8) EKP asutamiskuupäevast kuni EMU kolmanda etapi alguseni tuleb riikide ametiasutustel vastavalt otsusele 93/717/EÜ³⁸ ja asutamislepingu artiklile 109l(2) konsulteerida EKPga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

„osalev liikmesriik“ – liikmesriik, kes on võtnud ühisraha kasutusele kooskõlas asutamislepinguga,

„õigusakti eelnõu“ – sätted, mis niipea kui nad on muutunud õiguslikult siduvaks ja liikmesriigi territooriumil üldrakendatavaks, sätestavad reegleid piiramatuks arvuks juhtumiteks ning on adresseeritud piiramatule arvule füüsilistele või juriidilistele isikutele.

2. Õigusakti eelnõuks ei loeta eelnõu, mille ainsaks eesmärgiks on ühenduse direktiivide ülevõtmine liikmesriikide õigusesse.

Artikkel 2

1. Vastavalt asutamislepingule konsulteerivad riikide ametiasutused EKPga iga selle pädevusse kuuluva õigusakti eelnõu puhul, sealhulgas eriti:

- valutaküsimused,
- maksevahendid,

³⁸ EÜT L 332, 31.12.1993, lk 14.

- riikide keskpangad,
 - raha-, finants-, pangandus-, maksesüsteemide ja maksebilansi statistika kogumine, koostamine ja levitamine,
 - makse- ja arveldussüsteemid,
 - finantsasutustele kohaldatavad reeglid, kuivõrd need mõjutavad oluliselt finantsinstitutsioonide ja turgude stabiilsust.
2. Lisaks konsulteerivad mitteosalevate liikmesriikide ametiasutused EKPga rahapoliitika instrumente käsitlevate õigusaktide eelnõude puhul.
 3. Kohe pärast õigusakti eelnõu saamist teatab EKP konsulteerivale asutusele, kas selline säte EKP arvates kuulub EKP pädevusse.

Artikkel 3

1. Õigusakte ettevalmistavad liikmesriikide ametiasutused võivad, kui nad peavad seda vajalikuks, kehtestada EKP-le tähtaja arvamuse esitamiseks, mis ei tohi olla lühem kui üks kuu alates kuupäevast, mil EKP president sellise teate saab.
2. Äärmise kiireloomulisuse korral võib seda tähtaega lühendada. Sellisel juhul teatab konsulteeriv asutus kiireloomulisuse põhjused.
3. EKP võib piisava ajavaruga nõuda selle tähtaja pikendamist täiendavalt kuni nelja nädala võrra. Seda nõudmist ei tohi konsulteeriv asutus põhjendamatult tagasi lükata.
4. Tähtaja möödumisel ei takista arvamuse puudumine konsulteeriva riikliku ametiasutuse edasist tegutsemist. Kui EKP arvamus saadakse pärast tähtaja möödumist, tuleb liikmesriikidel sellest olenemata tagada, et sellest teavitatakse artiklis 4 osutatud asutusi.

Artikkel 4

Liikmesriigid võtavad käesoleva otsuse tõhusa järgimise tagamiseks vajalikud meetmed. Sel eesmärgil tagab iga liikmesriik EKPga konsulteerimise vajalikul etapil, mis võimaldab õigusakti eelnõu algatanud asutusel enne sisuliste otsuste langetamist arvesse võtta EKP arvamust, ning et EKP arvamusest teavitatakse õigusakti vastuvõtvat asutust, kui tegemist pole asjaomaseid õigusakte ette valmistanud asutusega.

Artikkel 5

1. Käesolevat otsust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 1999.
2. Otsus 93/717/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 1999.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 29. juuni 1998

Nõukogu nimel
eesistuja

R. COOK

© Euroopa Keskpank, 2025

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 69 1344 0
Veebileht www.ecb.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Terminite kohta saab täpsemat teavet EKP [seletavast sõnastikust](#) (inglise keeles).

PDF ISBN 978-92-899-7133-1, doi:10.2866/6227148, QB-01-25-092-ET-N